

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
opštine Brod za period 01.01-31.12.2016. godine**

Broj: RV041-17

Banja Luka, 14.12.2017. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
	1. Uvod	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	10
	4. Nabavke.....	12
	5. Priprema i donošenje budžeta	13
	6. Finansijski izvještaji	13
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	13
	6.1.1. Prihodi i primici.....	14
	6.1.2. Rashodi i izdaci	16
	6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit).....	19
	6.2. Bilans uspjeha	19
	6.2.1. Prihodi.....	19
	6.2.2. Rashodi.....	20
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	20
	6.3. Bilans stanja.....	20
	6.3.1. Aktiva.....	20
	6.3.2. Pasiva.....	25
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	29
	6.4. Bilans novčanih tokova.....	30
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	30
	6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	30
	6.7. Napomene uz finansijske izvještaje	30

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja opštine Brod koji obuhvata: Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima sa stanjem na dan 31.12.2016. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj opštine Brod istinito i objektivno prikazuje, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2016. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 1200-1810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 30 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Popis imovine i obaveza i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza nije u potpunosti izvršeno u skladu sa članovima 2, 4, 5, 17, 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. izvještaja:

Dio plata zaposlenih iz 2016. godine u opštini Brod nije obračunat i evidentiran u poslovnim knjigama, odnosno nije primijenjeno načelo uzročnosti iskazivanja rashoda definisano Okvirom za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, paragraf 22, zbog čega su tekući rashodi i obaveze za lična primanja potcijenjeni za 166.373 KM.

Opština Brod je u okviru grantova evidentirala ulaganja sredstava (kulturne manifestacije, ulaganja u rekonstrukciju ambulanti porodične medicine i u stambeno zbrinjavanje romske populacije) koje nemaju karakter granta u smislu člana 92. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova, zbog čega su grantovi precijenjeni najmanje za 131.273 KM, a potcijenjeni ostali nepomenuti rashodi za 78.232 KM, transferi između budžetskih jedinica različitih nivoa vlasti za 48.961 KM, nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi i izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata za 4.080 KM.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1. izvještaja:

Opštinsko zemljište koje je predmet prodaje nije klasifikovano kao imovina namijenjena prodaji, što nije u skladu sa članom 40. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova.

Pri sačinjavanju konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2016. godinu nije u potpunosti primijenjen član 110. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj, odnosno nije izvršena konsolidacija (uključivanje) učešća u kapitalu JP Radio Brod i JP Gradska toplana a.d. Brod.

Opština Brod izdaje u zakup poslovne prostore i garaže, te ostvaruje prihode od naplate parkinga na javnim površinama, koji nisu klasifikovani kao investiciona imovina, shodno zahtjevima MRS JS 16 – Investiciona imovina, paragrafi 9. i 10.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi je precijenjena najmanje za 759.489 KM, jer je najveći dio iskazane imovine stavljen u upotrebu ili predstavlja ulaganje opštine Brod u tuđu imovinu koju koristi, odnosno bespovratna ulaganja koja imaju karakter kapitalnog granta. Takođe, nije izvršen prenos aktiviranih sredstava na odgovarajuća konta imovine u upotrebi, što nije u skladu sa članom 37. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova. Shodno tome, nije izvršen obračun amortizacije, što nije u skladu sa zahtjevima MRS JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 71, pa je ista pogrešno vrednovana, a rashodi po osnovu amortizacije ove imovine potcijenjeni.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2. izvještaja:

Nije izvršen prenos dijela dugoročnih obaveza po kreditima i obveznicama koje dospijevaju u roku do godine dana, na kratkoročne finansijske obaveze, što nije u skladu sa članom 74. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova.

Zbog neispravnog knjigovodstvenog evidentiranja poslovnih događaja finansijski rezultat tekuće godine koji je iskazan u Bilansu stanja je potcijenjen najmanje za 95.261 KM, za koliko je precijenjen finansijski rezultat prethodnog perioda. Takođe, potcijenjeni su rashodi od usklađivanja vrijednosti nefinansijske imovine za 4.163 KM, ostali nepomenuti rashodi za 15.592 KM i primici od naplate datih zajmova za 14.483 KM.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.3. izvještaja:

Vanbilansna evidencija nije u potpunosti vršena u skladu sa članom 83. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj i članom 86. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.5, 6.6. i 6.7. izvještaja:

Opština Brod nije izvršila analizu i procjenu u pogledu vremenske neograničenosti poslovanja, što nije u skladu sa MRS JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15. (c) i 38.

Napomene uz finansijske izvještaje nisu u potpunosti pripremljene u skladu sa zahtjevima MRS JS i članom 57. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan

31. decembar 2016. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine Brod je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 14.12.2017. godine

V.d. glavnog revizora

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja opštine Brod za 2016. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u Konsolidovanom finansijskom izvještaju opštine Brod za 2016. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Opština Brod nije donijela plan zapošljavanja koji bi predstavljao osnovu za zapošljavanje shodno članu 64. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave.

Takođe, nije sačinjen dugoročni plan za izmirenje neizmirenih obaveza, što nije u skladu sa članom 30. Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja:

Pri nabavci usluga održavanja 42 kulturno-istorijska spomenika i naplatu korišćenja parking prostora u gradskom području nisu stvoreni uslovi za primijenjeni pregovarački postupak bez objave obavještenja koji su propisani članom 21. Zakona o javnim nabavkama.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1. izvještaja:

Obzirom da Opština Brod u okviru budžeta za 2016. godinu nije planirala izdatke za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 589.022 KM, u izvještaju o izvršenju budžeta nisu ni iskazani izdaci po ovom osnovu, što nije u skladu sa članom 108. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.1. i 6.1.2. izvještaja:

Skupština opštine nije donijela programe (planove) za utrošak sredstava za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u skladu sa članom 35. Zakona o poljoprivrednom zemljištu i za realizaciju posebnih mjera zaštite od požara u skladu sa članom 81. Zakona o zaštiti od požara.

Osim za finansiranje projekata udruženja građana, pri dodjeli sredstava grantu nisu uspostavljeni metodologija i kriterijumi za dodjelu sredstava, sistem praćenja, izvještavanja i kontrole utroška sredstava.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.1. izvještaja:

Neizmirene obaveze iz 2016. godine u iznosu od 847.978 KM ukazuju da Opština Brod za iste nije obezbijedila raspoloživa sredstva, odnosno da nije na adekvatan način upravljala likvidnošću u 2016. godini, što nije u skladu sa odredbama člana 39. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, načelnik opštine je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje opštine Brod obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje opštine Brod.

Banja Luka, 14.12.2017. godine

V.d. glavnog revizora

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučujemo načelniku opštine da obezbijedi da se:

- 1) provođenje popisa imovine i obaveza, te usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem vrši na način koji je propisan članovima 2, 4, 5, 17, 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;
- 2) izvrši analiza iskazanih pozicija subvencija, grantova i doznaka, a zatim planiranje i evidentiranje na način koji je propisan Pravilnikom o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, kao i da se obaveze za reprogramirane plate evidentiraju u finansijskim izvještajima;
- 3) opštinsko zemljište koje je predmet prodaje klasifikuje kao imovina namijenjena prodaji, u skladu sa članom 42. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 4) pri sačinjavanju konsolidovanog finansijskog izvještaja vrši uključivanje svih kontrolisanih entiteta u skladu sa članom 61. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 5) poslovni prostori i garaže koji se izdaju u zakup, kao i javne površine na kojima se vrše usluge naplate parkinga klasifikuju kao investiciona imovina shodno zahtjevima MRS JS 16 – Investiciona imovina, paragrafi 9. i 10;
- 6) izvrši prenos aktiviranih sredstava na odgovarajuća konta imovine u upotrebi i evidentiranje ulaganja u tuđu imovinu u skladu sa članovima 37, 38. i 40. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, a potom i obračun amortizacije u skladu sa zahtjevima MRS JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 71;
- 7) vrši prenos dijela dugoročnih obaveza po kreditima i obveznicama koje dopijevaju u roku do godine dana, na kratkoročne finansijske obaveze u skladu sa članom 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 8) pokrenu aktivnosti na rješavanju iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja i iskazivanje vanbilansne evidencije u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 9) u Napomenama uz finansijske izvještaje u potpunosti objelodanjuju informacije u skladu sa zahtjevima MRS JS i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučujemo načelniku opštine da obezbijedi da se:

- 1) otklone identifikovani nedostaci u sistemu internih kontrola i uspostavi sistem upravljanja rizicima, praćenja, nadgledanja, izvještavanja i evaluacije procesa rada na način propisan članovima od 35. do 45. Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima;

- 2) zapošljavanje vrši na osnovu plana zapošljavanja kako je definisano članom 64. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave;
- 3) donese dugoročni plan za izmirenje neizmirenih obaveza u skladu sa članom 30. Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;
- 4) vrši potpuna primjena Zakona o javnim nabavkama;
- 5) obračunavaju sva prava koja pripadaju zaposlenima (ili definiše način), kao i da se naknade za topli obrok obračunavaju i isplaćuju zaposlenima JUP Beli anđeo u skladu sa odredbama Pojedinačnog kolektivnog ugovora;
- 6) definišu kriterijumi za dodjelu planiranih sredstava za grantove, utvrde korisnici koji se mogu finansirati dodjelom grant sredstava i propiše način izvještavanja, te da se planiranje, odobravanje, izvještavanje i kontrola sredstava granta vrši u skladu sa tim.

Preporučujemo Skupštini opštine da obezbijedi da se:

- 1) donesu programi (planovi) za utrošak sredstava za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i za realizaciju posebnih mjera zaštite od požara, te da se planom namjenskog utroška sredstava u skladu sa Zakonom o šumama obuhvate i sredstva koja su ostvarena od naknade za obavljanje poslova od opšteg interesa u šumama u privatnoj svojini.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

Kao kriterijume kod revizije usklađenosti poslovanja koristili smo sljedeće propise:

- Zakon o trezoru,
- Zakon o sistemu javnih službi,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Zakon o radu,
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- Zakon o lokalnoj samoupravi,
- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske,
- Odluke o usvajanju budžeta i rebalansa budžeta za 2016. godinu i Odluke o izvršenju budžeta i rebalansa za 2016. godinu,
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o doprinosima,
- Zakon o porezu na dohodak,
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida,
- Zakon o porezu na nepokretnosti,
- Zakon o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, grada i opština,
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave,
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave,
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske,
- Zakon o uređenju prostora i građenju,
- Zakon o šumama,
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu,
- Zakon o javnim putevima,
- Zakon o komunalnim djelatnostima,
- Zakon o zaštiti od požara,
- Zakon o vodama,
- Zakon o sportu,
- Zakon o građevinskom zemljištu,
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske,
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem,
- Opšti kolektivni ugovor,
- Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske,
- Interni akti.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Brod (u daljem tekstu: Opština) se nalazi na sjevernom dijelu Republike Srpske, tj. na obali rijeke Save u Posavini. Sjevernu granicu čini rijeka Sava. Na lijevoj strani rijeke se nalazi Slavonski Brod.

Prostor Opštine obuhvata površinu od 228 km², što čini oko 0,93 % Republike Srpske. Teritorija Opštine je organizovana u okviru 21 mjesne zajednice: Brodsko polje 1, Brodsko polje 2, Tulek, Centar, Rit, Karađorđevo, Kolibe Gornje, Barica, Koraće, Vrela Gornja, Klakar Donji, Klakar Gornji, Liješće, Kolibe Donje, Vinska, Grk, Novo Selo, Unka, Sijekovac, Zorište i Brusnica Velika.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske o popisu stanovništva iz 2013. godine Opština ima 15.720 stanovnika.

Opština ima status pravnog lica, koji je stekla u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 97/16). Sredstva za rad Opštine obezbjeđuju se u budžetu (iz poreskih i neporeskih prihoda, grantova, transfera, primitaka za imovinu i iz zaduživanja, tj. zajmova).

Organi opštinske uprave su Skupština opštine, kao zakonodavna vlast i načelnik opštine kao izvršna vlast.

Skupština opštine je 27.05.2016. godine donijela Strategiju razvoja Opštine za period 2016-2020. godina.

Prema Odluci Vlade Republike Srpske o stepenu razvijenosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srpskoj za 2016. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 80/15) ova Opština je svrstana u srednje razvijene jedinice lokalne samouprave Republike Srpske.

Budžetski korisnici koji se direktno finansiraju iz budžeta Opštine su: Skupština opštine, Opštinska uprava (sa Teritorijalnom vatrogasnom jedinicom i Jedinicom civilne zaštite), mjesne zajednice, JU Centar za socijalni rad i JUP Beli anđeo. Izvještaji navedenih organizacionih jedinica se konsoliduju sa izvještajem Opštinske uprave i čine konsolidovani finansijski izvještaj Opštine (u daljem tekstu: finansijski izvještaj). Predmet revizijskih aktivnosti su bile ustanove čiji izvještaji čine finansijski izvještaj.

Iz budžeta Opštine se djelimično finansiraju: JU Srednjoškolski centar Nikola Tesla i Narodna biblioteka Branko Ćopić. Osim navedenih ustanova iz budžeta se finansiraju i: boračka i organizacija crvenog krsta, udruženja (RVI, veterani, penzioneri), sportske organizacije i dr.

Na dostavljeni nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je reviziju finansijskih izvještaja Opštine za 2011. godinu, pri čemu je izraženo mišljenje sa rezervom i dato 10 preporuka za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti. S obzirom na činjenicu da je od prethodne revizije finansijskih izvještaja protekao duži vremenski period i da je došlo do značajnih promjena u pogledu finansijskog izvještavanja, provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja nije predmet ove revizije.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Postojećim internim aktima su stvorene pretpostavke za funkcionisanje sistema internih kontrola. Odlukom o osnivanju Opštinske uprave, Statutom, Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave i Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima, definisana su područja odgovornosti, nadležnosti organa, način finansiranja i funkcionisanja Opštine.

Organizacija rada, sistematizacija radnih mjesta i raspoređivanje zaposlenih u 2016. godini je vršeno na osnovu pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2012. i 2016. godine. Novi pravilnik je donesen 05.07.2016. godine, a u toku 2016. godine su izvršene tri izmjene i dopune.

Opština je kroz Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta definisala dužnosti i odgovornosti svakog zaposlenog. Nosioci internih kontrola su: načelnik opštine, načelnici odjeljenja, šefovi odsjeka i svi neposredni izvršioc. Za obavljanje poslova iz djelokruga Opštine sistematizovano je 83 radnih mjesta sa 104 izvršioca. Na dan 31.12.2016. godine u Opštini su bila zaposlena 102 izvršioca.

U toku 2016. godine radni odnos je zasnovan sa 31 izvršiocom i to: na neodređeno vrijeme (21 izvršilac, od čega je jedan izvršilac primljen na neodređeno vrijeme, jednom izvršiocu je prestala funkcija na koju je bio imenovan, a 19 je primljeno u skladu sa odlukom o organizovanju Teritorijalne vatrogasne jedinice u okviru Opštinske uprave), na određeno vrijeme zbog povećanog obima posla (tri izvršioca), na određeno vrijeme u trajanju mandatnog perioda (jedan izvršilac), kao vršilac dužnosti do provođenja javnog konkursa (jedan izvršilac), za zamjenu odsutnog radnika do njegovog povratka (dva izvršioca) i sa pripravnikom (tri izvršioca).

U 2016. godini je prestao radni odnos za 10 izvršilaca i to: po osnovu odlaska u penziju (dva izvršioca), voljom službenika (jedan izvršilac), isteka ugovora o radu na određeno vrijeme (tri izvršioca) i isteka pripravničkog staža (četiri izvršioca).

Opština je prilikom zasnivanja radnog odnosa sa zaposlenima koji su primljeni na neodređeno vrijeme i za obavljanje pripravničkog staža provodila konkursne procedure, što je u skladu sa članom 68. stav 2. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 97/16). Međutim, Opština nije donijela plan zapošljavanja koji bi predstavljao osnovu za zapošljavanje, što nije u skladu sa članom 64. navedenog zakona.

Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima je uspostavljen dio sistema internih kontrola u Opštini, ali njime nisu uspostavljene interne kontrole i kontrolne aktivnosti na nivou cijele institucije, na svim nivoima i za sve procese. Opština u 2016. godini nije upravljala rizicima, nije formiran registar rizika, nije analizirala različite rizike kojima je potencijalno ili stvarno izložena, kao ni vršila kontrolne aktivnosti kako bi se isti smanjili ili eliminisali.

Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima je propisano da postupke nadgledanja i provođenja internih kontrolnih postupaka, kao i provođenja odredbi navedenog pravilnika vrši komisija za internu kontrolu koju po potrebi formira načelnik opštine. Ona ima zadatak da vrši kontrolu provođenja procedura i postupaka stvaranja obaveza, knjigovodstvenog evidentiranja i trošenja sredstava regulisanih ovim pravilnikom. U 2016. godini nije formirana navedena komisija niti je reviziji dokumentovano da je vršeno nadgledanje internih procedura i postupaka u Opštinskoj upravi na način propisan članom 40. Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima.

U Opštini nije popunjeno mjesto internog revizora, niti je načelnik opštine delegirao obavljanje poslova nadgledanja nad internim aktivnostima na zaposlene u Opštini.

Takođe, nije bilo ni angažovanja lica izvan Opštine koji bi vršili postupke interne revizije u Opštini (član 18. stav 2. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske).

Identifikovane nepravilnosti koje su obrazložene u daljem tekstu ukazuju na potrebu za uspostavljanjem konstantnog nadzora nad procesom rada i aktivnostima zaposlenih. Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima (članovi od 40. do 45.) je ostavljeno dovoljno mogućnosti za uspostavljanje adekvatnog sistema internih kontrola (kroz formiranje komisije za internu kontrolu, praćenje od strane rukovodioca organizacionih jedinica i dr.), shodno zahtjevima Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske.

Pored navedenog, u funkcionisanju sistema internih kontrola postoje i drugi nedostaci u smislu da Opština nije:

- sačinila plan gotovinskih tokova za izvršenje budžeta, kako je definisano članom 13. Zakona o trezoru („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 28/13 i 103/15) u kome bi definisala prioritete u izvršenju plana gotovinskih tokova i dala preporuke o neophodnim mjerama za usklađivanje izdataka i budžetskih sredstava;
- donijela akt kojim se propisuju poslovi redovnog i vanrednog održavanja, rehabilitacije i zaštite lokalnih puteva i ulica u naselju, obim pojedinih radova i rokovi izvođenja radova, kako je definisano članom 32. Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 89/13);
- obračunavala i isplaćivala sva prava zaposlenima (regres, ogrev, zimnicu) koja su propisana Pojedinačnim kolektivnim ugovorom (kao što nisu činili ni revidirani budžetski korisnici);
- nije sačinjen dugoročni plan za izmirenje neizmirenih obaveza u skladu sa članom 30. Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 94/15);
- nije uspostavljen sistem prostornog planiranja i uređenja prostora u skladu sa članom 26. Zakona o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 40/13, 2/15, 106/15 i 3/16) i dr.

Opština je shodno članu 34. Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima vršila internu kontrolu nižih budžetskih korisnika. Kod JUP Beli anđeo je konstatovano da većina putnih naloga ne sadrži izvještaj o službenom putu, osim za putne naloge direktora, te da kod upotrebe vlastitog vozila u službene svrhe nema izvještaja o kretanju vozila, evidencije loko vožnje (datuma i relacija). Takođe je navedeno da nije donesena nova odluka o blagajničkom maksimumu (postoji odluka iz 2011. godine u visini od 5.000 KM) i da su uočene razlike u analitičkoj evidenciji pojedinih rashoda. Pregledom blagajne JUP Beli anđeo su potvrđeni nalazi koje je identifikovala opštinska komisija.

Popisom imovine i obaveza i usklađivanjem knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza u 2016. godini nisu u potpunosti ostvareni ciljevi i metode popisa koji su definisani članovima 4. i 5. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 45/16), jer:

- nije popisana sva imovina - ulična rasvjeta, vodovodi i kanalizacija, toplovodi, kanali i dr. (član 2. tačka 2.);
- komisije pri popisu nisu koristile odvojene popisne liste za svaku kategoriju imovine i obaveza (član 17. stav 4.);

- popisne liste nisu ovjerene od strane odgovornog lica u dva primjerka prije početka popisa, čime se nisu stvorili uslovi za započinjanje popisa (član 17. stav 8.);
- popisne liste pokretnih i nepokretnih stvari, opreme i sitnog inventara, obaveza i potraživanja (osim popisnih lista nekretnina, postrojenja i opreme kod JUP Beli anđeo i JU Centar za socijalni rad) ne sadrže sve potrebne elemente (član 18. stav 1.);
- izvještaji o popisu ne sadrže podatke o stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji i radnom angažmanu članova popisne komisije, uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja popisane imovine i obaveza i pregled količinskih i vrijednosnih razlika, kao ni prijedlog imovine koja je za otpis (član 20. stav 1.);
- većina izvještaja o provedenom popisu nisu pripremljeni u skladu sa propisanim rokovima (član 20. stav 2.).

Uvažavajući sve gore navedeno, kao i identifikovane nedostatke koji su obrazloženi u daljem tekstu, sistem internih kontrola u Opštini nije u potpunosti uspostavljen na način koji bi obezbijedio efikasno poslovanje i ostvarivanje njenih ciljeva.

Preporučujemo načelniku opštine da obezbijedi da se:

- **otklone identifikovani nedostaci u sistemu internih kontrola i uspostavi sistem upravljanja rizicima, praćenja, nadgledanja, izvještavanja i evaluacije procesa rada na način propisan članovima od 35. do 45. Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima;**
- **zapošljavanje vrši na osnovu plana zapošljavanja kako je definisano članom 64. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave;**
- **donese dugoročni plan za izmirenje neizmirenih obaveza u skladu sa članom 30. Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;**
- **provođenje popisa imovine i obaveza, te usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem vrši na način koji je propisan članovima 2, 4, 5, 17, 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.**

4. Nabavke

Opština Brod je 02.02.2016. godine donijela Plan nabavki za 2016. godinu. U toku godine je izvršeno šest izmjena i dopuna Plana javnih nabavki, kojima je planirano da se provede 119 postupaka javnih nabavki ukupne vrijednosti od 2.616.700 KM bez PDV-a.

Opština Brod je u 2016. godini provela postupke javnih nabavki u vrijednosti od 2.449.318 KM bez PDV-a i to: osam otvorenih postupaka u vrijednosti od 786.002 KM, 11 pregovaračkih postupaka u vrijednosti od 642.704 KM, 26 konkurentskih zahtjeva u vrijednosti od 499.999 KM, devet postupaka za usluge iz Aneksa II dio B u vrijednosti od 239.430 KM i 81 direktni sporazum u vrijednosti od 257.183 KM, uz dvije nabavke koje su provedene uz izuzeće od primjene zakona u vrijednosti od 24.000 KM.

Revizijom su obuhvaćena 23 provedena postupka javnih nabavki u vrijednosti od 960.988 KM bez PDV, od čega pet otvorenih postupaka u vrijednosti od 365.054 KM, šest pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja u vrijednosti od 295.612 KM, šest konkurentskih zahtjeva u vrijednosti od 238.057 KM, jedan postupak za usluge iz Aneksa II dio B u vrijednosti od 34.968 KM i pet direktnih sporazuma u vrijednosti od 27.297 KM.

Za vršenje usluga održavanja 42 kulturno-istorijska spomenika na području opštine Brod u 2016. godini, proveden je pregovarački postupak bez objave obavještenja o javnoj nabavci, a ugovor je dodijeljen preduzeću za trgovinu, građevinarstvo, usluge i

zapošljavanje invalidnih lica d.o.o. Borac Brod dana 15.01.2016. godine. Ukupna ugovorena vrijednost iznosila je 7.658 KM bez PDV-a. Sa istim preduzećem je zaključen i ugovor o korišćenju i naplati korišćenja parking prostora u gradskom dijelu Opštine, takođe nakon provođenja pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o javnoj nabavci. Ugovor je zaključen dana 04.01.2016. godine u vrijednosti od 47.863 KM bez PDV-a. Kod navedenih ugovora nisu stvoreni uslovi za primjenu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o javnoj nabavci koji su propisani članom 21. Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 39/14), jer propisane uslove u tenderskoj dokumentaciji može da ispunjava veći broj dobavljača.

U preostalim postupcima javnih nabavki koji su realizovani (a koji su bili predmet revizijskih aktivnosti) u 2016. godini nisu uočene materijalno značajne nepravilnosti i neusklađenosti kod provođenja procedura javnih nabavki propisanih Zakonom o javnim nabavkama.

Preporučujemo načelniku opštine da obezbijedi da se vrši potpuna primjena Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

Nakon provedene procedure pripreme budžeta definisane članovima 28-31. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16), Skupština opštine je 15.12.2015. godine donijela Odluku o usvajanju budžeta za 2016. godinu i Odluku o izvršenju budžeta za 2016. godinu. Budžetom su planirani prihodi i primici u iznosu od 9.950.000 KM (budžetski prihodi 9.030.000 KM, primici za nefinansijsku imovinu 890.000 KM i primici od finansijske imovine 30.000 KM) koji su uravnoteženi sa rashodima i izdacima (tekući rashodi 8.083.000 KM, izdaci za nefinansijsku imovinu 808.900 KM i izdaci za otplatu dugova 1.058.100 KM).

Opština je izvršila rebalans budžeta za 2016. godinu na način propisan članom 35. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske. Rebalansom budžeta planirani su prihodi i primici u iznosu od 10.810.000 KM (budžetski prihodi 9.370.000 KM, primici za nefinansijsku imovinu 1.410.000 KM i primici od finansijske imovine 30.000 KM) koji su uravnoteženi sa rashodima i izdacima (budžetski rashodi 8.287.500 KM, izdaci za nefinansijsku imovinu 1.369.400 KM i izdaci za otplatu dugova 1.153.100 KM).

Budžet Opštine nije u potpunosti pripremljen i donesen prema jedinstvenoj ekonomskoj budžetskoj klasifikaciji (pozicije tekućih rashoda, subvencija, grantova, doznaka i dr) shodno članu 15. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i u skladu sa odredbama Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 90/10), što je opisano u nastavku izvještaja. Takođe, Opština je imala prenesene obaveze iz prethodnog perioda koje su dospjele za plaćanje zaključno sa 31.12.2015. godine, a za koje nisu bila planirana budžetska sredstva (izdaci) u budžetu 2016. godine.

6. Finansijski izvještaji

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

U obrascu Periodičnog izvještaja o izvršenju budžeta za period 01.01-31.12.2016. godine iskazani su budžetski prihodi i primici u iznosu od 9.804.659 KM i budžetski rashodi i izdaci u iznosu od 11.450.483 KM pa je iskazan deficit tekućeg perioda u iznosu od 1.645.824 KM. Obzirom da Opština u okviru budžeta za 2016. godinu nije planirala izdatke za izmirenje obaveza iz prethodnog perioda (u 2016. godini su izmirene

obaveze iz prethodnog perioda u iznosu od 589.022 KM), u izvještaju o izvršenju budžeta nisu ni iskazani izdaci po ovom osnovu, što nije u skladu sa članom 108. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova.

6.1.1. Prihodi i primici

Prihodi i primici su iskazani u iznosu od 9.804.659 KM. Čine ih prihodi i primici od finansijske, nefinansijske imovine i zaduživanja.

6.1.1.1. Prihodi

Budžetski prihodi su iskazani u iznosu od 9.080.874 KM. Odnose se na: poreske prihode, neporeske prihode, grantove i transfere između budžetskih jedinica.

Poreski prihodi su iskazani u iznosu od 4.892.511 KM, a odnose se na prihode od: poreza na dohodak, poreza na lična primanja, poreza na imovinu, poreza na promet proizvoda i usluga, indirektnih poreza i ostalih poreskih prihoda.

Prihodi raspoređeni sa računa javnih prihoda Ministarstva finansija Republike Srpske u korist Opštine su iskazani u iznosu od 4.740.714 KM i usaglašeni su na osnovu Potvrde o usaglašavanju stanja raspoređenih javnih prihoda na račune budžeta Opštine u periodu 01.01-31.12.2016. godine.

Neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 3.719.981 KM. Najvećim dijelom se odnose na prihode: od zakupa i rente, naknada, taksa i pružanja javnih usluga i ostale neporeske prihode.

Prihodi od zakupa i rente su iskazani u iznosu od 133.714 KM. Najvećim dijelom se odnose na prihode od: davanja u zakup objekata Opštine (74.562 KM) i zemljišne rente (55.273 KM). Opština izdaje u zakup garaže i poslovne prostore. Dio poslovnih prostora i garaža je evidentiran u knjizi kapitalne imovine i prijavljen u registar nepokretnosti. Takođe, dio poslovnih prostora se izdaje u zakup bez naknade. Izdavanje poslovnih prostora bez naknade se vrši na osnovu odluka načelnika opštine.

Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga su iskazani u iznosu od 3.234.191 KM. Čine ih: administrativne takse i naknade (85.072 KM), komunalne naknade i takse (324.216 KM), naknade po raznim osnovama (2.719.134 KM) i prihodi od pružanja javnih usluga (105.769 KM).

Naknade po raznim osnovama su iskazane u iznosu od 2.719.134 KM, a čine ih: naknade za građevinsko zemljište (131.915 KM), naknade za puteve (3.068 KM), naknade za šume (98.227 KM), naknade za vode (83.984 KM) i ostale naknade (2.401.940 KM). Skupština opštine je nakon dobijenih saglasnosti nadležnih ministarstava usvojila programe o utrošku namjenskih sredstava ostvarenih po osnovu: naknada za šume i naknada za vode, ali nije donijela programe (planove) za utrošak sredstava za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u skladu sa članom 35. Zakona o poljoprivrednom zemljištu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 93/06, 86/07, 14/10 i 5/12) i za realizaciju posebnih mjera zaštite od požara u skladu sa članom 81. Zakona o zaštiti od požara („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 71/12). Usvojenim planom namjenskog utroška sredstava po osnovu Zakona o šumama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 75/08 i 60/13) u 2016. godini nisu obuhvaćena sredstva koja su ostvarena od naknade za obavljanje poslova od opšteg interesa u šumama u privatnoj svojini, čime nije obezbijeđeno trošenje namjenskih sredstava u skladu sa članom 90. stav 4. navedenog zakona. Doneseni planovi o utrošku namjenskih sredstava u 2016. godini su realizovani u skladu sa planiranim namjenama.

Ostali neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 351.750 KM. Najvećim dijelom se odnose na prihode od usluga KP Komunalac Brod po osnovu upravljanja objektima na Gradskoj tržnici (102.837 KM).

Opština je 13.11.2015. godine sa KP Komunalac a.d. Brod zaključila ugovor o davanju na upravljanje i održavanje poslovnog objekta Gradske tržnice u Brodu na neodređeno vrijeme počevši od 01.01.2016. godine. Ovo preduzeće je dužno da uplaćuje Opštini 50% ukupno ostvarenih prihoda od davanja u zakup poslovnih prostora, montažnih objekata, štandova i javnih površina. Opština je u 2016. godini po ovom osnovu oprihodovala 102.837 KM.

Grantovi su iskazani u iznosu od 12.800 KM. Odnose se na uplatu Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine za održavanje Sajma privrede, poljoprivrede i turizma (5.000 KM) i učešće građana u izgradnji asfalta i javne rasvjete (7.800 KM).

Transferi između budžetskih jedinica su iskazani u iznosu od 455.582 KM. Odnose se na transfere od: Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske za sufinansiranje prava iz Zakona o socijalnoj zaštiti (204.971 KM), Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske za realizaciju predškolskih aktivnosti (3.192 KM), Ministarstva porodice, omladine i sporta Republike Srpske za sanaciju vrtića u naselju Skele (2.600 KM) i sanaciju fiskulturne sale SŠC Nikola Tesla (4.000 KM), Ministarstva rada i boračko – invalidske zaštite Republike Srpske za sanaciju spomenika palim borcima (2.000 KM), Agencije za agrarna plaćanja za organizaciju Sajma privrede, poljoprivrede i turizma (2.558 KM), Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske (10.400 KM) za održavanje referenduma o danu Republike Srpske i Evropske unije (225.861 KM) za realizaciju projekta „Rehabilitacija i rekonstrukcija vodovodne i kanizacione mreže u opštini Brod“ (u daljem tekstu: projekat ViK).

Iskazana grant sredstva od Evropske unije (225.861 KM) za realizaciju projekta ViK su evidentirana u skladu sa Instrukcijom Ministarstva finansija Republike Srpske od 10.09.2013. godine, prema kojoj se grant sredstva tretiraju kao transferi jedinicama lokalne samouprave. Međutim, sredstva su uplaćena direktno dobavljaču Higra d.o.o. Bijeljina, a ne Opštini, čime se nisu stvorili uslovi za priznavanje navedenog iznosa kao transfera (ili prihoda) jer nije postojao gotovinski tok. Navedena sredstva za Opštinu imaju karakter donacije koja se evidentira kao razgraničeni prihod, odnosno, kada se imovina stavi u upotrebu kao prihod perioda kroz sučeljavanje sa povezanim rashodima koje je potrebno nadoknaditi iz tog prihoda u obračunskom periodu, shodno zahtjevima standarda MRS 20 – Računovodstvo državnih davanja i objelodanjivanje državne pomoći, paragraf 12.

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u iznosu od 723.785 KM, a odnose se na primitke od finansijske, nefinansijske imovine i zaduživanja.

Primici za nefinansijsku imovinu su iskazani u iznosu od 547.063 KM. Čine ih primici: za zemljište (247.563 KM) i od prodaje stalne imovine namijenjene prodaji i obustavljenih poslovanja (299.500 KM).

Primici od finansijske imovine su iskazani u iznosu od 59.963 KM. Odnose se na naplaćena potraživanja Opštine za komunalnu naknadu i naknadu za gradsko građevinsko zemljište.

Primici od zaduživanja su iskazani u iznosu od 116.759 KM, a odnose se na primitke nastale povlačenjem odobrenih kreditnih sredstava po osnovu realizacije projekta ViK.

Preporučujemo Skupštini opštine da obezbijedi da se donesu programi (planovi) za utrošak sredstava za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i za

realizaciju posebnih mjera zaštite od požara, te da se planom namjenskog utroška sredstava u skladu sa Zakonom o šumama obuhvate i sredstva koja su ostvarena od naknade za obavljanje poslova od opšteg interesa u šumama u privatnoj svojini.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Rashodi i izdaci su iskazani u iznosu od 11.450.483 KM. Čine ih rashodi i izdaci za nefinansijsku imovinu i za otplatu dugova.

6.1.2.1. Rashodi

Budžetski rashodi su iskazani u iznosu od 8.166.812 KM i odnose se na tekuće rashode.

Tekući rashodi se odnose na: rashode za lična primanja, rashode po osnovu korišćenja roba i usluga, rashode finansiranja i druge finansijske troškove, subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova.

Rashodi za lična primanja su iskazani u iznosu od 2.956.677 KM, a odnose se na rashode za: bruto plate i bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih.

Opština je u 2016. godini vršila obračun plata prema koeficijentima definisanim Pravilnikom o platama u Opštinskoj upravi uz primjenu cijene rada od 100 KM.

Kod obračuna i isplate naknada ostalih ličnih primanja je utvrđeno da je isplaćivana naknada za topli obrok (za zaposlene u Opštinskoj upravi i Centru za socijalni rad u iznosu od 185 KM, a za zaposlene u JUP Beli anđeo u iznosu od 70 KM), prevoz, otpremnine (dva zaposlena), novčane pomoći prilikom dugotrajne bolesti (dva zaposlena), novčane pomoći u slučaju smrti člana uže porodice (tri zaposlena) i jubilarne nagrade (pet zaposlenih) u skladu sa odredbama Pojedinačnog kolektivnog ugovora. Porezi i doprinosi na ostala lična primanja su obračunati u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 60/15 i 5/16) i Zakonom o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 116/12 i 103/15).

Naknade za topli obrok zaposlenima u JUP Beli anđeo su isplaćivane u iznosu od 70 KM. Topli obrok se isplaćivao direktno dobavljaču SP Nešo Brod na bazi ispostavljenih mjesečnih faktura. Zaposleni su potpisali izjave kojima su dali saglasnost na visinu toplog obroka, ali istim nije data saglasnost na način isplate. Takođe, nije proveden postupak javne nabavke kod izbora dobavljača za navedene usluge.

Opština u 2016. godini nije obračunavala i isplaćivala sva prava zaposlenima (regres, ogrev, zimnicu) koja su propisana Pojedinačnim kolektivnim ugovorom.

Dio plata zaposlenih iz 2016. godine u Opštini Brod nije obračunat i evidentiran u poslovnim knjigama, odnosno nije primijenjeno načelo uzročnosti iskazivanja rashoda definisano Okvirom za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, paragraf 22, zbog čega su tekući rashodi i obaveze za lična primanja potcijenjeni za 166.373 KM. Dodatna pojašnjenja su navedena pod tačkom 6.3.2.1. izvještaja.

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga su iskazani u iznosu od 2.233.517 KM, a odnose se na rashode: po osnovu zakupa, po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga, za režijski materijal, za materijal za posebne namjene, za tekuće održavanje, po osnovu putovanja i smještaja, za stručne usluge, za usluge održavanja javnih površina i zaštitu životne sredine i ostale nepomenute rashode.

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi su iskazani u iznosu od 611.397 KM. Odnose se na rashode kamata po osnovu: emitovanih obveznica (164.664 KM), primljenih zajmova u zemlji (211.521 KM) i preuzetih zajmova (235.212 KM).

Subvencije su iskazane u iznosu od 317.777 KM i odnose se na subvencije: JP Radio Brod, JZU Dom zdravlja, JU Turistička organizacija i Sportsko – kulturnom centru.

Transakcije po osnovu finansiranja JU Turistička organizacija ne mogu imati karakter subvencija, jer je Opština osnivač javne ustanove koja se najvećim dijelom finansira iz budžetskih sredstava, čime su se ispunili uslovi iz člana 5. Pravilnika o kriterijumima za sticanje statusa budžetskog korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 116/13) za priznavanje navedene ustanove kao budžetskog korisnika Opštine. Iz tog razloga su njeni finansijski izvještaji trebali biti sastavni dio finansijskog izvještaja Opštine.

Grantovi su iskazani u iznosu od 746.007 KM, a odnose se na tekuće i kapitalne grantove u zemlji.

Tekući grantovi se odnose na doznake sredstava: političkim partijama (23.701 KM), sportskim organizacijama (152.004 KM), boračkoj organizaciji (75.486 KM), Crvenom krstu (1.272 KM), za kulturne manifestacije (78.232 KM), projekte omladinske banke (8.340 KM), organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, nauke i kulture (105.551 KM) i udruženjima sa područja Opštine (61.570 KM).

Za dodjelu sredstava granta nisu uspostavljeni metodologija i kriterijumi za dodjelu sredstava (osim za finansiranje projekata udruženja građana), nije bilo javnog oglašavanja, sredstva su dodijeljena podnosiocima zahtjeva, a isti nisu ocjenjivani, rangirani i nisu analizirani efekti uloženi sredstava. Većina korisnika grantova nisu dostavili izvještaje o utrošku doznačenih sredstava, a od strane Opštine nije provedena kontrola te vrste.

Raspodjela sredstava sportskim organizacijama je vršena prema planiranim iznosima u budžetu. Dodjela sredstava granta za sport nije izvršena u skladu sa članom 16. Zakona o sportu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 4/02, 66/03, 73/08 i 102/08), jer nisu utvrđeni kriterijumi i godišnji plan raspodjele sredstava. Opština je 26.02.2016. godine donijela Odluku o finansiranju sporta i sportskih aktivnosti u 2016. godini, kojom su definisani predmeti finansiranja u 2016. godini, ali nisu uspostavljeni kriterijumi za raspodjelu planiranih sredstava.

Pored navedenog, Opština je u okviru pozicija grantova planirala i evidentirala rashode za kulturne manifestacije koji nemaju karakter bespovratnih doznaka radi obavljanja redovnih aktivnosti ili specifične grupe aktivnosti (projekata) primaoca granta u smislu člana 92. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova. Kulturne manifestacije koje organizuje i čiji je nosilac aktivnosti Opština ne predstavljaju grant već tekući rashod, zbog čega su tekući grantovi precijenjeni najmanje za 78.232 KM, za koliko su potcijenjeni ostali nepomenuti rashodi.

Iskazani kapitalni grantovi se odnose na doznake: boračkoj organizaciji (40.771 KM), vjerskim organizacijama (12.479 KM), za rekonstrukciju ambulanti porodične medicine (53.041 KM), mladim bračnim parovima na selu (20.000 KM), za stambeno zbrinjavanje romske populacije (84.580 KM) i udruženju ratnih zarobljenika (28.980 KM).

Kapitalni grantovi za rekonstrukciju ambulanti porodične medicine su iskazani u iznosu od 53.041 KM. Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske je u 2016. godini kroz projekat „Jačanja zdravstvenog sektora faza 2“ provodilo aktivnosti na adaptaciji i reorganizaciji dijela objekta Doma zdravlja Brod. Nakon provedene procedure, kao izvođač radova je izabran Univerzal BS d.o.o. Banja Luka, čija je vrijednost ponude iznosila 163.203 KM sa PDV-om. Odlukom o prihvatanju projekta, Opština je prihvatila obavezu da prije početka radova obezbijedi finansijska sredstva u iznosu od 30% od ukupne ugovorene cijene (48.961 KM), kao i da obezbijedi stručni nadzor nad izvođenjem radova i finansiranje pripadajućih troškova. Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske vodi evidenciju ulaganja sredstava u pripremi, koja

se nakon okončanja radova prenose na krajnje korisnike. Opština je navedena sredstva planirala i doznačila u vidu kapitalnog granta, iako ona predstavljaju transfer između budžetskih jedinica različitih nivoa vlasti u skladu sa članom 96. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova. Preostali iznos od 4.080 KM se odnosi na troškove nadzora nad izvođenjem radova koje je snosila Opština. Zbog navedenog kapitalni grantovi su precijenjeni za 53.041 KM, a potcijenjeni su transferi između budžetskih jedinica različitih nivoa vlasti za 48.961 KM, te nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi i izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata za 4.080 KM.

Kapitalni grantovi za stambeno zbrinjavanje romske populacije su iskazani u iznosu od 84.580 KM. Opština je 01.12.2016. godine sa dobavljačem Promaks d.o.o. Modriča zaključila Ugovor za izvođenje radova na izgradnji dva stambena objekta za zbrinjavanje romske populacije i sanaciji tri stambena objekta u ukupnoj vrijednosti od 78.969 KM sa PDV-om. Cjelokupno ulaganje Opština je evidentirala kao kapitalni grant, iako investicije u izgradnju dva objekta su izvršene na opštinskoj zemlji i samim tim predstavljaju ulaganje u objekte u vlasništvu Opštine. Za iznos navedenog ulaganja su precijenjeni kapitalni grantovi, za koliko je potcijenjena nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi i izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata.

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova su iskazane u iznosu od 1.301.437 KM, a odnose se na doznake pružaocima usluga socijalne zaštite, pomoći porodicama poginulih, ratnih vojnih invalida i demobilisanih boraca, pomoći za zapošljavanje i samozapošljavanje, stipendije i dokvalifikaciju radnika metalske struke.

Opština je 18.08.2016. godine donijela Odluku o finansiranju otvaranja novih radnih mjesta u oblasti proizvodno – uslužnih djelatnosti i samozapošljavanja u oblasti proizvodno – uslužnih djelatnosti i poljoprivrede sa iznosom od 5.000 KM po jednom radnom mjestu. Subvencije za zapošljavanje koje su isplaćene poslodavcima u iznosu od 30.000 KM nisu planirane i iskazane u skladu sa članom 91. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova. Takođe, tekuće doznake građanima se dodjeljuju na osnovu pojedinačnih zahtjeva korisnika i odluka načelnika opštine, bez utvrđenih pravila i kriterijuma. Za navedene aktivnosti Opština nije donijela interne akte kojima se definišu jasna pravila i kriterijumi za raspodjelu sredstava, čime bi se osigurala jednakost i transparentnost prilikom raspodjele sredstava.

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 3.283.671 KM, a odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu i izdatke za otplatu dugova.

Izdaci za nefinansijsku imovinu su iskazani u iznosu od 2.172.287 KM, a odnose se na izdatke: za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (858.116 KM), za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (1.037.820 KM), za nabavku postrojenja i opreme (72.320 KM), za nematerijalnu proizvedenu imovinu (55.550 KM), za pribavljanje zemljišta (8.397 KM), za nabavku auto guma i sitnog inventara (6.863 KM) i po osnovu ulaznog poreza na dodatu vrijednost (133.221 KM).

Izdaci za otplatu dugova su iskazani u iznosu od 1.111.384 KM, a odnose se na izdatke za otplatu glavnice: po hartijama od vrijednosti (485.539 KM), primljenih zajmova u zemlji (321.999 KM) i preuzetih zajmova (303.846 KM).

Preporučujemo načelniku opštine da obezbijedi da se:

- **obračunavaju sva prava koja pripadaju zaposlenima (ili definiše način), kao i da se naknade za topli obrok obračunavaju i isplaćuju zaposlenima JUP Beli anđeo u skladu sa odredbama Pojedinačnog kolektivnog ugovora;**
- **obaveze za reprogramirane plate evidentiraju u finansijskim izvještajima;**
- **izvrši analiza iskazanih pozicija subvencija, grantova i doznaka, a zatim planiranje i evidentiranje na način koji je propisan Pravilnikom o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;**
- **definišu kriterijumi za dodjelu planiranih sredstava za grantove, utvrde korisnici koji se mogu finansirati dodjelom grant sredstava i propiše način izvještavanja, te da se planiranje, odobravanje, izvještavanje i kontrola sredstava granta vrši u skladu sa tim.**

6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit)

U obrascu Periodičnog izvještaja o izvršenju budžeta za period 01.01-31.12.2016. godine je iskazan deficit tekućeg perioda u iznosu od 1.645.824 KM. Po nalazu revizije deficit tekućeg perioda je potcijenjen najmanje za 589.022 KM. Navedena razlika je obrazložena u tački 6.1. izvještaja.

6.2. Bilans uspjeha

Izuzev izdataka i primitaka koji se ne iskazuju u Bilansu uspjeha, kao i prihoda i rashoda obračunskog karaktera i finansijskog rezultata koji se ne iskazuju u Periodičnom izvještaju o izvršenju budžeta, sve ostale pozicije prihoda i rashoda iskazane u Bilansu uspjeha su identične i opisane su pod tačkama 6.1.1. i 6.1.2. izvještaja.

6.2.1. Prihodi

U Bilansu uspjeha iskazani su prihodi u iznosu od 11.035.084 KM. U odnosu na Periodični izvještaj o izvršenju budžeta veći su za 1.954.210 KM (po osnovu prihoda obračunskog karaktera).

Prihodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 1.954.210 KM, a odnose se na prihode od usklađivanja vrijednosti nefinansijske imovine (1.303.531 KM), dobitke od prodaje imovine (215.782 KM), pomoći u naturi (5.586 KM) i prihode obračunskog karaktera koji su evidentirani u Glavnu knjigu Opštine na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2016. godine (429.311 KM).

Prihodi od usklađivanja vrijednosti nefinansijske imovine su iskazani u iznosu od 1.303.531 KM. Riječ je o prihodima: obračunskog karaktera po osnovu procjene i usklađivanja vrijednosti zgrada i objekata (1.040.760 KM), po osnovu obračuna troškova amortizacije na donirana sredstva (131.918 KM), po osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2016. godine (2.809 KM), od naplate sumnjivih i spornih potraživanja za izvorne opštinske prihode (71.104 KM) i od naplate sredstava iz stečajne mase Bromet a.d. Brod (56.940 KM).

Naplaćena sumnjiva i sporna potraživanja za izvorne opštinske prihode i od preduzeća Bromet a.d. Brod u ukupnom iznosu od 128.044 KM nemaju karakter obračunskog prihoda u skladu sa članom 125. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova, jer su praćeni gotovinskim tokom. Navedeni događaji su evidentirani u skladu sa uputstvom Ministarstva finansija Republike Srpske od 15.09.2016. godine.

6.2.2. Rashodi

U Bilansu uspjeha iskazani su rashodi u iznosu od 30.326.398 KM. U odnosu na Periodični izvještaj o izvršenju budžeta veći su za 22.159.586 KM (po osnovu rashoda obračunskog karaktera).

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 22.159.586 KM. Odnose se na: nabavnu vrijednost realizovanih zaliha (6.863 KM), rashode po osnovu amortizacije (1.787.391 KM), rashode od usklađivanja vrijednosti imovine (20.290.620 KM) i gubitke od prodaje imovine (74.712 KM).

Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine su iskazani u iznosu od 20.290.620 KM. U najvećem iznosu se odnose na rashode obračunskog perioda koji su nastali po osnovu izvršene procjene vrijednosti imovine, a koji su iskazani kao gubitak perioda u skladu sa zahtjevima MRS JS 21 – Umanjenje vrijednosti imovine koja ne generiše gotovinu, paragrafi 26. i 54.

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha za period 01.01-31.12.2016. godine po osnovu razlike prihoda i rashoda Opština je iskazala negativan finansijski rezultat tekuće godine u iznosu od 19.291.314 KM.

6.3. Bilans stanja

Struktura aktive i pasive prikazana je u obrascu Bilansa stanja koji je u prilogu ovog izvještaja.

6.3.1. Aktiva

Poslovna aktiva Opštine na dan 31.12.2016. godine je iskazana u iznosu od 98.772.475 KM, a čine je tekuća i stalna imovina.

6.3.1.1. Tekuća imovina

Tekuća imovina Opštine je iskazana u bruto vrijednosti od 9.666.238 KM, ispravke vrijednosti od 6.870.572 KM i neto vrijednosti od 2.795.666 KM. Odnosi se na kratkoročnu finansijsku imovinu i nefinansijsku imovinu u tekućim sredstvima.

Kratkoročna finansijska imovina je iskazana u bruto vrijednosti od 8.946.410 KM, ispravke vrijednosti od 6.842.022 KM i neto vrijednosti od 2.104.388 KM. Odnosi se na gotovinu i gotovinske ekvivalente, kratkoročne plasmane, kratkoročna potraživanja, kratkoročna razgraničenja, ostalu kratkoročnu finansijsku imovinu i finansijske i obračunske odnose između budžetskih jedinica.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti su iskazani u iznosu od 708.354 KM, od čega se 1.352 KM odnosi na novčana sredstva u blagajni i 707.002 KM na sredstva na bankovnim računima. Sva stanja novčanih sredstava iskazana u finansijskim izvještajima Opštine su potvrđena izvodima banaka na dan 31.12.2016. godine i nezavisnim konfirmacijama.

Uspostavljene su dvije pomoćne blagajne putem kojih se vrši naplata prihoda od parking prostora na gradskom području i graničnom prelazu po osnovu ugovora sa KP Komunalac a.d. Brod i Borac d.o.o. Brod.

Opština je 04.01.2016. godine sa preduzećem Borac d.o.o. Brod zaključila ugovor o korišćenju i naplati parking prostora u gradskom području za 2016. godinu, prema kojem je vršilac usluge dužan da organizuje i vrši naplatu za korišćenje parking prostora, održava parking prostore, postavlja i održava horizontalnu i vertikalnu signalizaciju i prati obim i kvalitet naplate. Vrijednost ugovora je 56.000 KM sa PDV-om na godišnjem nivou,

a ugovoreno je da se naplaćeni prihodi u cjelokupnom iznosu uplaćuju Opštini, te da vršiocu usluge pripada 80% naplaćenog prihoda za izvršene usluge.

Opština je 31.12.2015. godine sa preduzećem KP Komunalac a.d. Brod zaključila Ugovor o obavljanju komunalne djelatnosti od posebnog javnog interesa. Predmet ugovora je naplata naknade i održavanje stajališta za teretna motorna vozila na graničnom prelazu u Brodu. Vrijednost ugovora je 96.000 KM sa PDV-om na godišnjem nivou.

Kratkoročni plasmani su iskazani u iznosu od 30.223 KM i u cjelosti se odnose na kratkoročne zajmove date poljoprivrednim proizvođačima u periodu 2010-2014. godine. Rokovi za povrat sredstava su istekli, a Opština je pokrenula aktivnosti oko naplate sudskim putem. Iako se radi o potraživanjima koja nisu naplativa i koja su starija od godinu dana, Opština nije izvršila njihovu reklasifikaciju na datum bilansa na konta sumnjivih i spornih potraživanja, kako je definisano članom 59. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova i članom 64. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 127/11). Zbog navedenog rashodi od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine su potcijenjeni za 30.223 KM, za koliko su precijenjeni kratkoročni zajmovi.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 1.315.539 KM. Odnose se na potraživanja: po osnovu prodaje i izvršenih usluga, od zaposlenih, za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode, po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostala kratkoročna potraživanja.

Potraživanja od zaposlenih su iskazana u iznosu od 8.400 KM. Odnose se na potraživanja od radnika za: mobilne telefone (3.400 KM) i akontacije za službeni put (5.000 KM).

Potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode su iskazana u iznosu od 384.283 KM. Najvećim dijelom se odnose na potraživanja koja su evidentirana u Glavnu knjigu Opštine na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2016. godine (160.117 KM) i potraživanja za izvorne opštinske prihode (80.070 KM).

Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost su iskazana u iznosu od 118.636 KM. Odnose se na potraživanja po osnovu plaćenog PDV-a po projektu ViK.

Ostala kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 802.863 KM. Najvećim dijelom se odnose na potraživanja za: komunalnu naknadu od fizičkih lica (537.344 KM), plaćenu garanciju za mazut od KP Komunalac Brod (189.289 KM) i dr.

Sumnjiva i sporna potraživanja su iskazana u iznosu od 6.842.022 KM. Najvećim dijelom se odnose na potraživanja: po osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima (2.536.218 KM), od pravnih lica za opštinske neporeske prihode (607.007 KM), za refundacije bolovanja (43.861 KM), od Gradske toplane a.d. Brod (3.526.109 KM), od fizičkih lica za opštinske neporeske prihode (91.565 KM) i dr.

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu od 20.785 KM. Odnose se na kratkoročno razgraničene rashode i ostala kratkoročna razgraničenja.

Kratkoročno razgraničeni rashodi su iskazani u iznosu od 2.000 KM. Odnose se na pozajmicu poljoprivrednom proizvođaču iz ranijeg perioda koja do sada nije vraćena, a za koju su preduzete aktivnosti na naplati. Iako se radi o potraživanjima koja nisu naplativa i koja su starija od godinu dana, Opština nije izvršila njihovu reklasifikaciju na datum bilansa na konta sumnjivih i spornih potraživanja, kako je definisano članom 59. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za

korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova i članom 64. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj. Zbog navedenog rashodi od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine su potcijenjeni za 2.000 KM, za koliko su precijenjeni kratkoročno razgraničeni rashodi.

Ostala kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu od 18.785 KM. Odnose se na nenaplaćena potraživanja za izvršene usluge JUP Beli anđeo (14.600 KM) i unaprijed plaćene rashode po osnovu osiguranja zaposlenih (4.185 KM). Za izvršene usluge JUP Beli anđeo nisu na obračunskoj osnovi iskazani potraživanja i prihodi perioda, što nije u skladu sa članom 69. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj.

Ostala kratkoročna finansijska imovina je iskazana u iznosu od 24.929 KM. Odnosi se na sredstva koja je Opština uplatila preduzeću ATP d.o.o. Brod po presudi Višeg privrednog suda u Doboju ukupnom iznosu od 137.843 KM. Opština je 01.12.2015. godine sklopila Sporazum o otplati duga na rate počevši od 01.01.2016. godine. Nakon uplaćene dvije rate, sud je poništio presudu i vratio je na ponovni postupak.

Finansijski i obračunski odnosi između budžetskih jedinica su iskazani u iznosu od 4.558 KM i u cjelosti se odnose na odnose između različitih nivoa vlasti i to od: Ministarstva rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske (2.000 KM) za sanaciju spomenika palim borcima i Agencije za agrarna plaćanja (2.558 KM) za organizaciju Sajma privrede, poljoprivrede i turizma.

Nefinansijska imovina u tekućim sredstvima je iskazana u iznosu od 691.278 KM i u cjelosti se odnosi na stalnu imovinu namijenjenu prodaji i obustavljena poslovanja. Opština je 2010. i 2011. godine izgradila novu Gradsku tržnicu u kojoj su predviđeni za prodaju poslovni prostori sa stepenom dovršenosti od 60%. Za prodaju je predviđeno 2.282,39 m² ili 43,45% poslovnog objekta. Do 2016. godine je ostalo za prodaju 1.514,15 m², u toku godine je prodato 315,20 m², te na dan 31.12.2016. godine je ostalo za prodaju 1.198,95 m² poslovnog objekta u vrijednosti od 691.278 KM.

Opštinsko zemljište koje je predmet prodaje nije klasifikovano kao imovina namijenjena prodaji, što nije u skladu sa članom 40. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova.

Preporučujemo načelniku opštine da obezbijedi da se opštinsko zemljište koje je predmet prodaje klasifikuje kao imovina namijenjena prodaji, u skladu sa članom 42. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.3.1.2. Stalna imovina

Stalna imovina Opštine je iskazana u iznosu od 127.144.593 KM nabavne vrijednosti, 31.167.784 KM ispravke vrijednosti i 95.976.809 KM sadašnje vrijednosti. Odnosi se na dugoročnu finansijsku imovinu i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima.

Dugoročna finansijska imovina je iskazana u iznosu od 3.387.999 KM, a odnosi se na dugoročne plasmane i dugoročna potraživanja.

Dugoročni plasmani su iskazani u iznosu od 2.152.516 KM i u cjelosti se odnose na akcije i učešća u kapitalu javnih preduzeća KP Komunalac a.d. Brod (18.209 KM), KP Vodovod i kanalizacija a.d. Brod (1.643.242 KM) i Grijanje a.d. Brod (491.065 KM). Opština pri sačinjavanju konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2016. godinu nije u potpunosti primijenila član 110. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj, odnosno izvršila konsolidaciju (uključivanje) svih kontrolisanih entiteta dodavanjem neto

imovine/kapitala iz njihovih bilansa stanja u Konsolidovani bilans stanja Opštine. Konsolidacijom nisu obuhvaćena učešća u kapitalu JP Radio Brod i JP Gradska toplana a.d. Brod.

Dugoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 1.235.483 KM i u cjelosti se odnose na reprogramirana potraživanja. Opština je izvršila evidentiranje poreskih događaja na način propisan Uputstvom o primjeni međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor 23 - Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene (porezi i prenosi).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima je iskazana u iznosu od 123.756.594 KM nabavne vrijednosti, 31.167.784 KM ispravke vrijednosti i 92.588.810 KM sadašnje vrijednosti. Odnosi se na proizvedenu stalnu imovinu, dragocjenosti, neproizvedenu stalnu imovinu i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi i avanse.

Proizvedena stalna imovina je iskazana u iznosu od 66.506.624 KM nabavne vrijednosti, 31.167.784 KM ispravke vrijednosti i 35.338.840 KM sadašnje vrijednosti. Odnosi se na: zgrade i objekte, postrojenja i opremu i nematerijalnu proizvedenu imovinu.

Zgrade i objekti su iskazani u iznosu od 64.475.074 KM nabavne vrijednosti, 29.835.945 KM ispravke vrijednosti i 34.639.129 KM sadašnje vrijednosti. Odnose se na: stambene objekte (1.232.461 KM), poslovne objekte i prostore (17.010.807 KM), saobraćajne objekte (13.722.953 KM) i spomenike, parkove i zelene površine (2.672.908 KM). Sadašnja vrijednost zgrada i objekata u 2016. godini je umanjena za 19.601.330 KM, što predstavlja efekat umanjenja po osnovu izvršene procjene vrijednosti (18.766.931 KM) i troškova amortizacije perioda (1.811.822 KM), te uvećanja po osnovu izvršenih investicionih ulaganja (977.423 KM).

Opština je preduzela određene aktivnosti u cilju pribavljanja dokaza o pravnom osnovu za sticanje prava raspolaganja, kako bi se opštinska proizvedena i neproizvedena stalna imovina identifikovala, procijenila njena fer vrijednost, uknjižila u vlasničke knjige i na osnovu toga izvršilo evidentiranje te imovine u poslovne knjige Opštine. Načelnik opštine je 26.01.2016. godine angažovao ovlašćenog procjenjivača radi procjene vrijednosti zemljišta, ulica i trotoara, kanalizacione mreže, spomenika, parkova i zelenih površina, zgrada i drugih objekata, nekategorisanih puteva i mostova na području Opštine. Ukupna procijenjena vrijednost imovine iznosi 81.443.451 KM, a odnosi se na: zemljište i neasfaltirane puteve na seoskom području (7.819.495 KM), asfaltne puteve na seoskom području (4.592.686 KM), zemljište u gradskom području (37.099.499 KM), stanove (3.620.992 KM), zgrade, poslovne prostore i pomoćne objekte (7.104.445 KM), zgrade i poslovne prostore koje ne koristi Opština (11.377.245 KM), asfaltne puteve u gradskom području (7.804.298 KM), makadamske ulice u gradskom području (1.661.139 KM) i parkove, zelene površine i spomenike kulture (363.652 KM). Opština nije u potpunosti evidentirala procjenom identifikovanu imovinu, jer je u toku usaglašavanje dokumentacije koja se koristila pri procjeni sa opštinskom dokumentacijom. Do datuma ovog izvještaja je uknjiženo zemljište po katastarskim česticama i dio objekata i opreme u skladu sa procjenom.

Kod obračuna troškova amortizacije je identifikovan sistemski problem, jer se izvršena ulaganja u toku perioda „pripisuju“ početnom stanju i obračun troškova amortizacije se vrši za cijeli obračunski period, a ne od momenta kada su izvršena ulaganja stavljena u upotrebu. Po izvršenom obračunu troškova amortizacije ručno se vrše korekcije u okviru imovine kod koje su se desile promjene u toku godine i usklađivanje sa stvarnim stanjem. Ovakav način obračuna i usklađivanja troškova amortizacije otvara mogućnost za pojavu greške i netačno prikazivanje imovine u finansijskim izvještajima.

U 2016. godini su izvršena investiciona ulaganja u iznosu od 977.423 KM i to u: oborinsku kanalizacionu mrežu na tržnici (16.890 KM), projektну dokumentaciju za

izradu štandova na tržnici (7.020 KM), uređenje Doma kulture u mjesnoj zajednici Liješće (10.912 KM), uređenje izletišta Vrela (9.187 KM), izgradnju balon sale (152.454 KM), uređenje svlačionica u mjesnoj zajednici Zborište (19.435 KM), opremanje svlačionica u mjesnoj zajednici Brodsko polje 2 (8.724 KM), asfaltiranje ulica i pješačkih staza (698.647 KM), proširenje gradske rasvjete (32.869 KM), izgradnju tri autobuska stajališta (7.015 KM), fasadu na staroj osnovnoj školi (7.118 KM) i ostala ulaganja (7.152 KM).

Opština izdaje u zakup poslovne prostore i garaže koji nisu klasifikovani kao investiciona imovina. Navedena imovina ispunjava uslove za priznavanje u vidu investicione imovine shodno zahtjevima MRS JS 16 – Investiciona imovina, paragrafi 9. i 10.

Postrojenja i oprema su iskazani u iznosu od 1.774.912 KM nabavne vrijednosti, 1.291.772 KM ispravke vrijednosti i 483.140 KM sadašnje vrijednosti. Odnose se na: prevozna sredstva (223.205 KM), kancelarijsku opremu i inventar (122.147 KM), komunikacionu opremu (10.862 KM), grejnu, rashladnu i zaštitnu opremu (1.028 KM), opremu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (101.671 KM), proizvodno uslužnu opremu (20.543 KM) i ostalu opremu (3.684 KM).

U 2016. godini je nabavljena oprema u vrijednosti od 72.320 KM, od čega se najveći dio odnosi na: vatrogasnu opremu (26.245 KM), automobil (23.000 KM), računare (9.560 KM) i dr. Po izvršenom popisu imovine i obaveza na dan 31.12.2016. godine izvršen je otpis opreme u vlasništvu Opštine nabavne vrijednosti od 221.902 KM, ispravke vrijednosti od 217.659 KM i sadašnje vrijednosti od 4.243 KM.

Nematerijalna proizvedena imovina je iskazana u iznosu od 256.638 KM nabavne vrijednosti, 40.067 KM ispravke vrijednosti i 216.571 KM sadašnje vrijednosti i odnosi se na vrijednost urbanističkih i regulacionih planova i projekata, šumsko-privredne osnove za privatne šume i lokalnog ekološkog akcionog plana.

Dragocjenosti su iskazane u iznosu od 435.229 KM nabavne i sadašnje vrijednosti. Odnose se na 1.139 umjetničkih slika kojima raspolaže Opština.

Neproizvedena stalna imovina je iskazana u iznosu od 54.747.438 KM nabavne i sadašnje vrijednosti. Odnosi se na zemljište i ostala prirodna dobra.

Zemljište je iskazano u iznosu od 51.767.786 KM nabavne i sadašnje vrijednosti. Vrijednost zemljišta u 2016. godini je uvećana za 31.962.615 KM, što predstavlja efekat uvećanja po osnovu izvršene procjene vrijednosti (32.235.208 KM) i nabavke zemljišta (8.397 KM), te umanjena po osnovu prodaje zemljišta (280.990 KM).

Ostala prirodna dobra su iskazana u iznosu od 2.979.652 KM nabavne i sadašnje vrijednosti i u cjelosti se odnose se na vrijednost šumskih dobara.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi i avansi su iskazani u iznosu od 2.067.303 KM nabavne vrijednosti i sadašnje vrijednosti. Odnosi se na ulaganja: u saobraćajne objekte (194.911 KM), po osnovu projekta ViK (1.118.903 KM), u vodovod Barica (98.300 KM), u mjesno groblje (4.468 KM), u kanalizacionu mrežu iz Razvojnog programa Republike Srpske (82.379 KM), u zgradu osnovne škole (272.982 KM), u Skupštinsku salu (32.543 KM), u dva fekalna kolektora (180.000 KM) i u rekonstrukciju Doma zdravlja po projektu „Jačanja zdravstvenog sektora faza 2“ (82.817 KM).

Ulaganja po osnovu projekta „Rehabilitacija i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Brod“ su iskazana u iznosu od 1.118.903 KM. Na osnovu Ugovora o finansiranju Projekta „Vodovod i kanalizacija Republike Srpske“, potpisanog između Evropske investicione banke, Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, Ministarstvo finansija Republike Srpske i Opština su 24.04.2015. godine zaključili Ugovor o prenosu kreditnih sredstava za finansiranje projekta ViK u iznosu do 4.476.210 KM. Realizacija projekta je podržana grant sredstvima, a Ministarstvo finansija Republike Srpske i Opština su 16.05.2016. godine potpisali Ugovor o prenosu grant sredstava u iznosu do

389.310 KM. Izvođač radova je preduzeće Higura d.o.o. Bijeljina sa kojim je 29.02.2016. godine potpisan ugovor u vrijednosti od 1.149.332 KM sa PDV-om. Poslove supervizije obavljaju Eptisa Servicios de Ingenieria S.L. i Voding d.o.o. Bijeljina, sa kojima je 18.03.2016. godine potpisan ugovor u iznosu do 2,5% vrijednosti investicije. Evidentiranje projekta se vrši u skladu sa Instrukcijom Ministarstva finansija Republike Srpske od 10.09.2013. godine, što je objašnjeno pod tačkom 6.1.1.1. izvještaja.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi je precijenjena najmanje za 759.489 KM, jer je najveći dio iskazane imovine stavljen u upotrebu ili predstavlja ulaganje Opštine u tuđu imovinu koju koristi, odnosno bespovratna ulaganja koja imaju karakter kapitalnog granta. Opština nije izvršila prenos aktiviranih sredstava na odgovarajuća konta imovine u upotrebi, što nije u skladu sa članom 37. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova. Shodno tome, nije izvršen obračun amortizacije, što nije u skladu sa zahtjevima MRS JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 71, pa je ista pogrešno vrednovana, a rashodi po osnovu amortizacije ove imovine potcijenjeni.

Preporučujemo načelniku opštine da obezbijedi da se:

- **pri sačinjavanju konsolidovanog finansijskog izvještaja vrši uključivanje svih kontrolisanih entiteta u skladu sa članom 61. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;**
- **poslovni prostori i garaže koji se izdaju u zakup, kao i javne površine na kojima se vrše usluge naplate parkinga klasifikuju kao investiciona imovina shodno zahtjevima MRS JS 16 – Investiciona imovina, paragrafi 9. i 10;**
- **izvrši prenos aktiviranih sredstava na odgovarajuća konta imovine u upotrebi i evidentiranje ulaganja u tuđu imovinu u skladu sa članovima 37, 38. i 40. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, a potom i obračun amortizacije u skladu sa zahtjevima MRS JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 71.**

6.3.2. Pasiva

Poslovna pasiva Opštine na dan 31.12.2016. godine je iskazana u iznosu od 98.772.475 KM, a čine je obaveze i vlastiti izvori.

6.3.2.1. Obaveze

Obaveze Opštine na dan 31.12.2016. godine su iskazane u iznosu od 14.413.032 KM. Odnose se na kratkoročne i dugoročne obaveze.

Kratkoročne obaveze su iskazane u iznosu od 2.623.467 KM. Odnose se na: obaveze za lična primanja, obaveze iz poslovanja, obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite, kratkoročna rezervisanja i razgraničenja i ostale kratkoročne obaveze.

Obaveze za lična primanja su iskazane u iznosu od 195.768 KM. Odnose se na obaveze za bruto plate za decembar 2016. godine (188.271 KM) i za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja (7.497 KM). Ove obaveze su do kraja februara 2017. godine u potpunosti izmirene. Zbog nedostatka sredstava za isplatu plata zaposlenih u periodu od 01.04. do 31.12.2016. godine plate su umanjene za 13%. Načelnik opštine je 04.10.2016. godine predložio reprogram isplate razlike plate za zaposlene u Opštinskoj upravi kojim bi se razlika plate za navedeni period izmirila do 15.05.2017. godine, što su zaposleni prihvatili potpisivanjem odgovarajućih izjava. Shodno navedenom dio obaveze

za plate u iznosu od 166.373 KM nije iskazan u finansijskim izvještajima za 2016. godinu, što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. izvještaja.

Obaveze iz poslovanja su iskazane u iznosu od 2.362.169 KM. Odnose se na obaveze iz poslovanja u zemlji (2.362.002 KM) i obaveze iz poslovanja u inostranstvu (167 KM). Do kraja februara 2017. godine su izmirene obaveze iz poslovanja u iznosu od 490.759 KM.

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite su iskazane u iznosu od 15.115 KM. Najvećim dijelom se odnose na obaveze za grantove (14.165 KM). Ove obaveze nisu u potpunosti izmirene do kraja februara 2017. godine (plaćeno je 1.165 KM).

Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja su iskazana u iznosu od 26.305 KM. Najvećim dijelom se odnose na razgraničene prihode za: usluge JUP Beli anđeo (14.600 KM) i rentu i naknadu za uređenje građevinskog zemljišta prema otplatnom planu (8.549 KM). Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja su precijenjena za 14.600 KM, što je opisano pod tačkom 6.3.1.1. izvještaja.

Ostale kratkoročne obaveze su iskazane u iznosu od 24.110 KM. Odnose se na evidentiranje poravnjanja više ili pogrešno uplaćenih prihoda po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske.

Kao posljedica neadekvatnog planiranja i knjigovodstvenog evidentiranja ostvarenih rashoda po osnovu subvencija, grantova i doznaka na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta republike, opština i gradova i drugih tekućih rashoda, što je ranije opisano, obaveze iz poslovanja i obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite nisu u potpunosti prikazane u realnim iznosima i na adekvatnim pozicijama koje su propisane Pravilnikom o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova.

Dugoročne obaveze su iskazane u iznosu od 11.789.565 KM. Odnose se na dugoročne finansijske obaveze i dugoročna rezervisanja i razgraničenja.

Dugoročne finansijske obaveze su iskazane u iznosu od 8.277.957 KM. Odnose se na dugoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti i dugoročne obaveze po zajmovima.

Dugoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti su iskazane u iznosu od 2.017.332 KM. Opština je u 2010. godini izvršila emisiju 40.000 obveznica, nominalne vrijednosti od 100 KM po jednoj obveznici, sa godišnjom kamatnom stopom od 6,75% i rokom dospijeaća od 10 godina. Otplata se vrši u jednakim polugodišnjim anuitetima. Kupac najvećeg broja emitovanih obveznica je Investiciono-razvojna banka Republike Srpske (u daljem tekstu: IRB) koja je kupila 29.636 obveznica Opštine. IRB je sa Opštinom 17.12.2014. godine sklopila Sporazum o izmirenju novčanih obaveza po osnovu emisije obveznica kojim je prolongirana naplata potraživanja dijela glavnice (123.065 KM) po anuitetu koji dospijeva u periodu od 15.05.2014. godine do 15.05.2015. godine uz obustavu u obračunu zatezne kamate za navedeni period. Definisani su novi datum kupona i dio dospelje glavnice je prolongiran za otplatu 11.12.2020. godine. U 2015. godini je potpisan aneks navedenog sporazuma kojim je izvršeno prolongiranje otplate dijela glavnice (119.047 KM) koja je dospjela 11.06.2014. godine. Definisani su novi datum kupona i planirana otplata ovih obaveza prema IRB je 11.06.2021. godine.

Opština i IRB su 30.12.2015. godine potpisale Sporazum o izmirenju dospjelih neplaćenih anuiteta po osnovu emitovanih obveznica kojim su definisali način otplate neizmirenih obaveza koje nisu prolongirane u iznosu od 185.126 KM (glavnica 131.512 KM, kamata 51.770 KM i zatezna kamata 1.844 KM) u 24 jednake mjesečne rate počevši od januara 2016. godine.

Dugoročne obaveze po zajmovima su iskazane u iznosu od 6.260.625 KM. Odnose se na obaveze po kreditima: od Evropske investicione banke po projektu ViK (212.339 KM), od Unicredit Bank a.d. Banja Luka za finansiranje kapitalnih investicija i prenesenih obaveza (2.462.453 KM) i od Nove banke a.d. Banja Luka po osnovu preuzetog zajma JP Gradska toplana a.d. Brod i po osnovu restrukturiranja poslovanja i finansiranja obaveza ovog preduzeća (3.585.833 KM).

Opština se 29.08.2013. godine kreditno zadužila kod Unicredit Bank a.d. Banja Luka u iznosu od 3.000.000 KM za finansiranje novih kapitalnih investicija i investicija započetih ranijih godina, izmirenje preuzetih obaveza JP Direkcija za razvoj i izgradnju opštine d.o.o. Brod, izmirenje preuzetih obaveza JP Gradska toplana a.d. Brod, kao i izmirenja prenesenih obaveza Administrativne službe Opštine iz ranijih godina zaključno sa 31.12.2012. godine. Ugovorena je varijabilna kamatna stopa, vezana za šestomjesečni Euribor + 5,95 p.p. godišnje. Rok otplate je 132 mjeseci koji uključuje i grejs period od 12 mjeseci. Stanje glavnice kredita na dan 31.12.2016. godine iznosi 2.462.453 KM.

JP Gradska toplana a.d. Brod se 11.01.2013. godine kreditno zadužila kod Nove banke a.d. Banja Luka u iznosu od 3.500.000 KM, na 60 mjeseci u koji je uključen i grejs period od 6 mjeseci uz promjenljivu kamatnu stopu koju čine šestomjesečni Euribor + marža banke 7,487% godišnje. Sredstva su odobrena za izmirenje obaveza prema dobavljačima. Zajedno sa navedenim ugovorom potpisan je i Ugovor o jemstvu prema kojem je Opština preuzela ulogu jemca za plaćanje obaveza po kreditu. Skupština opštine je 06.12.2012. godine dala saglasnost o izdavanju garancije JP Gradska toplana a.d. Brod. Aneksom ugovora od 29.08.2013. godine je produžen rok otplate kredita za dodatnih 60 mjeseci u koji je uključen i grejs period od 6 mjeseci. Pod istim uslovima je izvršena izmjena ugovora o jemstvu. Zajedno sa potpisivanjem aneksa na osnovni ugovor između banke i JP Gradska toplana a.d. Brod, te ugovora o jemstvu između banke, JP Gradska toplana a.d. Brod i Opštine, Opština je sa Novom bankom a.d. Banja Luka zaključila Ugovor o načinu izmirenja obaveza po dugoročnom kreditu JP Gradska toplana a.d. Brod. Ugovorom je definisano da je Opština kao jemac neopozivo saglasna da će ispuniti sve obaveze koje proističu iz ugovora o jemstvu, kao i da u slučaju da dužnik ne izmiri sve obaveze prema banci, ona može da traži ispunjenje obaveza od jemca bez da prethodno pozove dužnika da ispuni svoje obaveze, ako je očigledno da se iz sredstava glavnog dužnika ne mogu izmiriti obaveze ili ako je nad njim pokrenut predstečajni ili stečajni postupak. Opština i Nova banka a.d. Banja Luka su 18.06.2014. godine potpisale ugovor o načinu izmirenja obaveza po dugoročnom kreditu JP Gradska toplana a.d. Brod. Njime je konstatovano da ukupne obaveze dužnika na dan 16.06.2014. godine iznose 3.299.711 KM i Opština je preuzela obavezu vraćanja dugova u skladu sa navedenim ugovorima. Stanje glavnice kredita na dan 31.12.2016. godine iznosi 2.560.766 KM.

Radi restrukturiranja poslovanja i finansiranja obaveza preduzeća JP Gradska toplana a.d. Brod, Opština se 29.12.2015. godine kreditno zadužila kod Nove banke a.d. Banja Luka u iznosu od 1.100.000 KM, na 120 mjeseci uz promjenljivu kamatnu stopu koju čine šestomjesečni Euribor uvećan za maržu banke od 6,2% godišnje. Stanje glavnice kredita na dan 31.12.2016. godine iznosi 1.025.067 KM.

Na osnovu Ugovora o finansiranju projekta „Vodovod i kanalizacija Republike Srpske“, potpisanog između Evropske investicione banke, Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, Ministarstvo finansija Republike Srpske i Opština su 24.04.2015. godine zaključili Ugovor o prenosu kreditnih sredstava za finansiranje projekta ViK u iznosu do 4.476.210 KM. Kreditna sredstva su odobrena na period od 25 godina u koji je uračunat grejs period od 8 godina, fiksna ili promjenjiva kamatna stopa sa fiksnim intervalom. Stanje glavnice povučenog dijela kredita na dan 31.12.2016. godine iznosi 212.339 KM.

Opština nije izvršila prenos dijela dugoročnih obaveza po kreditima i obveznicama koje dospijevaju u roku do godine dana, na kratkoročne finansijske obaveze, što nije u skladu sa članom 74. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova.

Dugoročna rezervisanja i razgraničenja su iskazana u iznosu od 3.511.608 KM. Odnose se na doniranu nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima Opštinskoj upravi i budžetskim korisnicima.

Od ukupno iskazanog iznosa obaveza u iznosu od 14.413.032 KM na dan 31.12.2016. godine Opština je do datuma sačinjavanja finansijskih izvještaja izmirila obaveze u iznosu od 1.563.110 KM. Neizmirene obaveze na dan 28.02.2017. godine iznose 12.849.922 KM, od čega su kratkoročne obaveze iskazane u iznosu od 1.328.103 KM (obaveze iz 2016. godine u iznosu od 847.978 KM i obaveze iz ranijih godina u iznosu od 480.125 KM), a dugoročne obaveze u iznosu od 11.521.819 KM.

Neizmirene obaveze iz 2016. godine u iznosu od 847.978 KM ukazuju da Opština za iste nije obezbijedila raspoloživa sredstva, odnosno da nije na adekvatan način upravljala likvidnošću u 2016. godini, što nije u skladu sa odredbama člana 39. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Preporučujemo načelniku opštine da obezbijedi da se vrši prenos dijela dugoročnih obaveza po kreditima i obveznicama koje dospijevaju u roku do godine dana, na kratkoročne finansijske obaveze u skladu sa članom 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.3.2.2. Vlastiti izvori

Vlastiti izvori iskazani su u iznosu od 84.359.443 KM, a odnose se na: trajne izvore sredstava, rezerve i finansijski rezultat.

Trajni izvori sredstava su iskazani u iznosu od 57.553.365 KM i odnose se na vrijednost zemljišta u vlasništvu Opštine, umjetničkih slika i učešća u kapitalu kontrolisanih entiteta. Vrijednost zemljišta je uvećana u odnosu na 2015. godinu po osnovu izvršene procjene vrijednosti.

Finansijski rezultat je iskazan u iznosu od 26.802.580 KM, a čini ga finansijski rezultat ranijih godina (46.208.910 KM) i negativan finansijski rezultat tekuće godine (19.406.330 KM).

Finansijski rezultat tekuće godine u Bilansu stanja je iskazan u negativnom iznosu od 19.406.330 KM, dok je u Bilansu uspjeha iskazan u negativnom iznosu od 19.291.314 KM. Utvrđena razlika se najvećim dijelom odnosi na pogrešno evidentiranje: obaveze po sporazumu o otplati duga prema MH „ERS“ MP a.d. Trebinje ZP „Elektro Doboј“ a.d. Doboј (109.744 KM), poravnanja više ili pogrešno uplaćenih javnih prihoda po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske (15.592 KM), otpisa opreme i inventara (4.163 KM), povrata uplaćenih sredstava po osnovu grantova mladim bračnim parovima i drugim osnovima (14.483 KM). Opština je u Napomenama uz finansijske izvještaje za 2016. godinu izvršila potrebna objelodanjivanja iskazanih odstupanja.

Opština je u 2008. godini sa MH „ERS“ MP a.d. Trebinje, ZP „Elektro Doboј“ a.d. Doboј zaključila ugovor o legalizaciji 47 trafo-stanica, prema kojem je utvrđen akontacioni iznos od 150.000 KM koje je ovo preduzeće trebalo uplatiti, što je i učinjeno 27.06.2008. godine. Budući da je ostalo neutrošenih sredstava, navedeno preduzeće se u više navrata obraćalo Opštini zahtjevom za povrat sredstava. Opština i MH „ERS“ MP a.d. Trebinje, ZP „Elektro Doboј“ a.d. Doboј su 30.06.2016. godine potpisali sporazum kojim je definisan rok otplate duga u deset jednakih rata počevši od 25.11.2016. godine do 25.08.2017. godine. Opština je ukupan preostali dug od 109.744 KM evidentirala na teret

finansijskog rezultata tekuće godine i odgovarajućoj bilansnoj poziciji obaveza. Isplaćene su dvije rate u skladu sa definisanim otplatnim planom i obaveze na dan 31.12.2016. godine po ovom osnovu iznose 87.795 KM.

Evidentiranje potraživanja i obaveza nakon izvršenog poravnanja više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda tekuće godine prema zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske nije vršeno u skladu sa procedurom Ministarstva finansija Republike Srpske od 06.04.2016. godine, već prema instrukciji koja joj je prethodila. Takođe, nije izvršeno objelodanjivanje efekata retrospektivne primjene instrukcije na prihode, rashode, izdatke i tekući finansijski rezultat od 2012. do 2015. godine.

Zbog neispravnog knjigovodstvenog evidentiranja poslovnih događaja finansijski rezultat tekuće godine koji je iskazan u Bilansu stanja je potcijenjen najmanje za 95.261 KM, za koliko je precijenjen finansijski rezultat prethodnog perioda. Takođe, potcijenjeni su i rashodi od usklađivanja vrijednosti nefinansijske imovine za 4.163 KM, ostali nepomenuti rashodi za 15.592 KM i primici od naplate datih zajmova za 14.483 KM.

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna aktiva/pasiva su iskazane u iznosu od 8.978.495 KM. Odnose se na reklasifikovana sumnjiva i sporna potraživanja po osnovu naknada za gradsko građevinsko zemljište, komunalne naknade i ostale opštinske prihode (3.710.862 KM), stanove (3.956.589 KM), izdate garancije Opštine (1.222.089 KM) i primljene garancije za dobro izvršenje posla (88.955 KM).

U vanbilansnoj evidenciji Opštine vodi se evidencija sumnjivih i spornih potraživanja od fizičkih i pravnih lica po osnovu opštinskih prihoda (naknade za zemljište, rentu i uređenje gradskog građevinskog zemljišta i dr.) koja su na dan 31.12.2010. godine svrstana u „E“ kategoriju i evidentirana shodno članu 16. tada važećeg Pravilnika o računovodstvenoj politici za korisnike budžeta Republike Srpske iz 2006. godine. Opština vodi postupke njihove naplate sudskim putem. Nad određenim brojem pravnih lica od kojih se potražuju sredstva se vodi ili je završen stečajni postupak, odnosno izvršena je naplata određenog iznosa potraživanih sredstava. S tim u vezi, potrebno je da se izvrši analiza evidentiranih sumnjivih i spornih potraživanja i njihovo evidentiranje u skladu sa važećim računovodstvenim propisima.

Prema evidenciji Republičke uprave za geodetske i imovinsko – pravne poslove Republike Srpske na području Opštine postoje 124 neotkupljena stana na kojima ne postoji stanarsko pravo, od kojih je na 94 pravo upravljanja imalo Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske. Pored ovih stanova, evidencija obuhvata i stanove koji nisu korišćeni kao alternativni smještaj, odnosno stanovi koje bespravno koriste treća lica. Opština je pokrenula aktivnosti na povratu stanova od Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske. Za katastarsku opštinu Brod nije završen postupak formiranja katastra nepokretnosti, odnosno Opština do datuma ovog izvještaja nije upisana kao nosilac prava svojine nad navedenim stanovima.

Opština ima odobren kredit od Evropske investicione banke u iznosu od 4.476.210 KM po projektu „Vodovod i kanalizacija Republike Srpske“ za finansiranje projekta ViK. Povučena kreditna sredstva na dan 31.12.2016. godine iznose 212.339 KM. Nepovučena kreditna sredstva u iznosu od 4.263.871 KM nisu iskazana u vanbilansnoj evidenciji na datum finansijskih izvještaja za 2016. godinu.

Imajući u vidu naprijed navedeno, vanbilansna evidencija Opštine nije u potpunosti iskazana u skladu sa članom 86. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova i članom 83. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj.

Preporučujemo načelniku opštine da obezbijedi da se pokrenu aktivnosti na rješavanju iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja i iskazivanje vanbilansne evidencije u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Izvještaju o tokovima gotovine iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 9.710.522 KM, odlivi gotovine po osnovu poslovnih aktivnosti u iznosu od 7.890.287 KM, prilivi gotovine iz investicionih aktivnosti u iznosu od 607.026 KM, odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti u iznosu od 1.123.234 KM i odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu 1.111.384 KM. U Izvještaju o tokovima gotovine iskazano je neto povećanje gotovine u iznosu od 192.643 KM. Bilans novčanih tokova je sastavljen primjenom direktne metode, u skladu sa zahtjevima MRS JS 2 – Izvještaji o novčanim tokovima.

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

Opština nije izvršila analizu i procjenu u pogledu vremenske neograničenosti poslovanja i u Napomenama uz finansijske izvještaje nije dala obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, što nije u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15. i 38.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Napomenama uz finansijske izvještaje za 2016. godinu je objelodanjeno da se Opština javlja kao tužilac ili tužena strana u osam sporova u vrijednosti od 2.209.162 KM. Vrijednost sporova je iskazana prema tužbenom zahtjevu i zavisi od ishoda postupaka. Odgovorna lica prate i vrše procjenu ishoda za sudske sporove. Potencijalne obaveze koje se odnose na kamate po dugoročnim kreditima i izdatim obveznicama nisu objelodanjene u Napomenama uz finansijske izvještaje, što nije u skladu sa zahtjevima MRS JS 19 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, paragrafi 100. i 108.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Napomene uz finansijske izvještaje za 2016. godinu nisu u potpunosti pripremljene u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i članom 57. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta republike, opština, gradova i fondova („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 16/11 i 126/11), jer nisu objelodanjene: informacije o primijenjenim računovodstvenim politikama, izjava o usaglašenosti sa MRS JS, informacije o ključnim pretpostavkama koje se tiču budućnosti i o ostalim izvorima neizvjesnosti konkretnih procjena na dan bilansiranja.

Pored navedenog, nisu ni objelodanjene informacije za svaku klasu nekretnina i opreme priznatih u finansijskim izvještajima: o korisnom vijeku upotrebe ili stopama amortizacije, o postojanju i iznosu ograničenja vlasništva, iznosu izdataka priznatih u knjigovodstvenoj vrijednosti tokom izgradnje, iznosu ugovorenih obaveza za sticanje nekretnina i opreme, o strukturi stalnih sredstava koja se i dalje koriste, ali im je knjigovodstvena vrijednost jednaka nuli, prema zahtjevima MRS JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragrafi 88, 89. i 94. Takođe, nisu ni objelodanjene informacije o novčanim tokovima iz poslovnih aktivnosti, investicionih aktivnosti i aktivnosti finansiranja prema zahtjevima MRS JS 2 – Izvještaji o novčanim tokovima, paragrafi 18, 21, 25, 26. i 56.

Preporučujemo načelniku opštine da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje u potpunosti objelodanjuju informacije u skladu sa zahtjevima MRS JS i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Revizijski tim

Stevan Brkić, s.r.

Miroslav Karać, s.r.